

NOI TRACII

BULETIN CIRCULAR TRACOLOGIC

al

CENTRULUI DE STUDII ISTORICE DE LA VENEȚIA

Secretariatul de redacție: MILANO, via Larga 11

DIRECTOR - FONDATOR: PROF. Dr. CONST. I. DRAGAN

Redactor: Prof. MANOIL HAIVAS

CINE AU FOST SIGYNI I

de Nicolae MIULESCU

ABATELE GEINOZ,

în apărarea lui Herodot, contra acuzațiilor lui Plutarch, spune;

„Singurul scop al celui ce scrie istorie nu este acela de a satisface curiozitatea cititorului său prin simpla expunere a faptelor și prin povestirea evenimentelor întâmplate în vremea de care el se ocupă..., el face cunoscut celorlalți lucruri care pot aduce sau tulbura fericirea lor...”

Există în ISTORIILE lui Herodot o seamă de știri pe care într-un fel de neînțeles istoricii nu le-au cercetat mai în de aproape. Una dintre aceste știri este aceea cuprinsă în cartea V-a § 9 și care se referă la o populație existentă pe vremea lui în zona Dunării și despre care el scrie (citată după traducerea de H.P. Larchér):

„Am putut afla doar de niște locuitori de pe partea cealaltă a Istrului, îmbrăcați după obiceiul Mezilor și care sunt numiți (cărora li se zice) Sigyni. Aceștia au cai mici care nu pot purta un om în spinare, dar înhămați la căruțe merg repede, lucru pentru care acești oameni umblă mai mult în căruțe. Sunt împrăstiați de-a lungul Istrului și unii din ei ajung până la Adriatică, unde trăiesc Eneții (Veneții n.n.). Se spune că (aceștia) ar fi fost colonizați de Mazi. Cum s-a putut face acest lucru eu nu-mi pot da seama”.

Descriind îmbrăcămintea Mezilor, Ghica (1) spune că aceștia purtau haine la fel ca și Perșii, cu singura deosebire că hainele medice erau mai fine și mai comode. Îmbrăcămintea descrisă de el arată aidoma cu cea purtată până mai ieri de populația din județele Teleorman și Vlașca.

Încă de multă vreme mi-a atras atenția felul cu totul aparte al acestei îmbrăcămînți cu „poturi“, „imurluc“ cu glugă și ornat cu găetane, cu căciuli moțate (care în limbile vorbite pe întinsul fostului imperiu persan se numeau-kirbașii-).

Acest port era cu totul deosebit de portul național obișnuit în restul țării, fapt care făcea pe unii oameni să-l considere drept turcesc.

Arta traco-scitică în Dobrogea.
Sabie emblemă din sec.V î.e.n.
(după D.Berclu, o.c.)

Cu timpul, peste nedumeririle mele arătate mai sus, au venit să se aștearnă altele la fel de neobișnuite. Unele sate din câmpia dunăreană, în special zona cuprinsă între Giurgiu și Zimnicea, purtau niște nume cu sonorități *mai aparte*.

Arsache, Smârdioasa, Mârzănești, Moza-cu, Asanaga ș.a. făceau parte, împreună cu Clejani, Vida, Cartojani etc. din categoria celor ce aveau sonorități mai curioase. În fine, nume de familie precum Iscru, Șurcă, Simu, Chircan, Polizache... nu mi se păreau mai puțin neobișnuite.

Momentul *Smerdis*, cum am numit întâmplările legate de asasinarea de către regele Cambises (Kambugea) a fratelui său Bardia - Smerdis, a venit, la rândul său, să se aștearnă peste toate nedumeririle mai vechi. Și aceasta tot din cauza unor asemănări. Numele celui (presupus) asasinat, atât sub forma grecizată *Smerdis*, cât și sub forma persană înscrisă pe stânca de la Behistun, *Bardia* semăna prea mult cu numele unor așezări de pe teritoriul ce se dezvoltă pe ambele maluri ale Dunării, în special pe porțiunea cuprinsă între Giurgiu și Calafat.

Smârdan și Bardinu (Vardin în limba localnicilor) de pe malul drept al Dunării, cele șase Smârdane de pe teritoriul țării noastre, Smârdioasa de lângă Alexandria, Arsache, Asanaga, Vida, Naipu, Mârzănești, Cartojani, Clejani și încă altele, nu făceau decât să înmulțească acele semne de întrebare de care vorbeam mai sus. Despre niște *coincidențe*, așa cum cu ușurință se pretinde uneori, eram convins că nu putea fi vorba. Prea erau multe.

Cercetând mai cu atenție, mi-am dat seama că există o strânsă legătură între toate acestea și momentul acele oarecum „dramatic“ din istoria statului persan din antichitate, care, așa cum se va arăta în cele de mai jos, a avut răsunet până în zona dunăreană și care a persistat până în zilele noastre.

Pe baza acelorași cercetări am ajuns și la convingerea că, sub anumite fragmente, înscrisul de la Behistun falsifică total ade-

vărul, fapt ce nu poate fi decât explicabil, având în vedere că Darius, regele din ordinul căruia înscrisul a fost făcut, în vremea aceea tulbure de început al domniei veșnic neliniștită de răscoale, avea tot interesul ca „mărturisirea“ făcută de regele anormal, care fusese Cambises al II-lea să fie crezută de către toți supușii săi, printre care se afla o mare mulțime de partizani ai moștenitorului lui Cyrus, regele pe care cu toții îl regretau. Că este așa o dovedesc acele răscoale ce au durat aproape cinci ani, cu focare ce se aprindeau într-un loc și, abia stinse, se reaprindeau în altă parte.

Pentru a putea înțelege cum stau lucrurile, va trebui să luăm și să depănăm firul de la începutul începuturilor. Și pentru aceasta vom începe cu primele înjghebări ale statului *med*, înființat, aparent, cam din nimic.

Statul medic al lui Cyaxare (Cya.kşa.re) apare cam pe nepregătite în istorie. Dintr-un trib de Mezi, care nu era prea numeros, el, Cyaxare reușește să creeze una dintre înjghebările statale care a format temelia celui mai mare imperiu al antichității în Asia Mică. Mă refer în special la marele imperiu persan, la temelia căruia s-a aflat statul înființat de regele med.

Dar este oare de crezut că Cyaxare a făcut totul din nimic?

O oaste numeroasă n-a avut. Și dacă numărul nu a format puterea armatei sale, nu este normal să admitem că armata sa dispunea de alte „calități“ capabile să suplinească numărul?

Răspunsul la această întrebare ne va ajuta să înțelegem și toată istoria celor întâmplări pe pământul Asiei Mici, în decursul acelor câteva milenii de frământare și nestatornicie înregistrate de istoricii vechi și interpretate de către cei din zilele noastre în atâtea fel și fel de chipuri.

Realitatea este că, dacă marele Cyaxare nu a putut avea o armată prea numeroasă, el a avut o armată formată dintr-o masă de specialiști în ale războiului, specialiști care

proveneau din învinșii aceluia mare război cunoscut sub numele de *războiul castelor* și care s-a purtat către mijlocul celui de al treilea mileniu, pe pământul cuprins de bazinul mijlociu al Indusului. Învinșii aceștia -ce ironie- erau Kșatriyașii (componentii castei militare) societății vedice, înfrânți de trupele castei brahmanice, conduse de Bala, un rajah din casta Kșatriyașilor supranumit, în urma isprăvilor sale, *Rama*, adică „Strălucitul” (sau Strălucitorul).

În două articole, 43 și 44, din „Manava-Dharma-Sastra” (cartea legii lui Manú), cartea a X-a se spune:

art. 43 „Din cauza neîndeplinirii îndatoririlor sacramentale și din cauza întreruperii legăturilor cu preoțimea brahmană, următoarele neamuri de Kșatriyași (Kșatriyașii din următoarele neamuri) au coborât din treaptă în treaptă, pe această lume, până la categoria de Sudra”.

art. 44 „Aceste neamuri sunt (cele ce se numesc) Pondrakas, Odras, Dravidas, Kambogias, Yavanas, Sakas, Paradas, Pahlavas, Cinas (Kinas), Kiratas, Dravidas și Khasas.”

În aceste două articole de lege stă cheia dezlegărilor a tot ceea ce nu a fost înțeles până acum cu privire la întâmplările ce s-au petrecut de-a-lungul aproape a trei milenii, în lumea ce până acum a fost numită indo-ariană și din care făceau parte neamurile Perșilor, Egiptenilor, Fenicienilor, Grecilor, Romanilor precum și a legendarilor Hyperboreeni.

Identificarea acestor neamuri și a celor care mai târziu s-au altoit pe trunchiul fiicăruia din ele, ne arată că avem de-a face cu elementele care au stat la baza popoarelor ce s-au dezvoltat în zona Asiei Mici și cea Carpato-Balcanică și care, pe rând, într-o succesiune tulburătoare au format state de dimensiuni impresionante și, câte o dată, de foarte lungă durată.

De la început vom arăta că, în toată această succesiune de state de care pomeneam mai sus, elementele de bază au fost formate în-

totdeauna de aceleași popoare, fără excepție, și că aparenta diversitate nu a provenit decât de la *neamul care la un moment dat s-a impus*, reușind să înlăture pe ceilalți, fie prin șiretenie și forță (cazul Perșilor, înlocuind pe Mezi), fie prin crâncene războaie, (cazul tuturor celorlalte).

Vom da, în continuare, identificările celor care țin de neamurile *excomunicate* de preoțimea brahmană, (de o biserică neputându-se vorbi).

Am întocmit tabelul de mai jos în ordinea ușurinței cu care „neamurile” pot fi identificate.

- 1) Odras ... Aceștia sunt cei care, străbătând spațiul dintre teatrul războiului (bazinul fl. Indus) și Bosfor, au trecut în Europa și s-au așezat în Peninsula Balcanică unde Herodot îi găsește sub numele lor purtat aidoma celui vechi, *Odrisi*. Odrisișii aceștia sunt neamul pe care și Homer și Xenofon i-au numit Traci sau Traci/Odrisi și în slujba cărora Xenofon a stat o vreme.
- 2) Kambogias ... Sunt cei din neamul curat persan căruia îi aparțineau Cambises (cei doi Cambises) și care cu numele lor persane, așa cum rezultă din înscrisul de la Behistun, se numeau *Kambugea*.
- 3) Yavanas ... Sunt Ionienii greci așezați pe coasta egeeană a continentului asiatic.
- 4) Sakas ... Neamul care forma grosul celor ce erau numiți de către Greci, *Skitai*. Aceștia sunt cei pe care noi îi numim Sciți (probabil că ei sunt Sciții plugari, dintre care o parte au ajuns de s-au așezat și în părțile noastre.
- 5) Pahlavas ... Neam persan de care ține și actuala familie imperială a Iranului.
- 6) Daradas ... Este neamul *Dariasilor* din care probabil că făcea parte și marele Darius. O parte din aceștia au ajuns până în zona de la Nord de Dunăre și s-au așezat la s.v.de Buzău, unde

astăzi se află localitățile *Dara* și *Șarânga*.

- 7) Paradas ... Sunt neamurile medice pe temelia cărora s-a întemeiat mai târziu statul Parților.
- 8) Pondrakas ... Neam foarte apropiat de cel al Paradasilor și care, împreună cu acela, au format nucleul de bază al statului Parților.
- 9) Kiratas ... Este neamul pe care Herodot îl numește așa, după forma căciuililor pe care le purtau și care se numeau *Kirbașii* (cu moț). Aceștia au intrat în componența statului Parților, iar o mică parte, antrenată de nestatornicia Sciților cu care se înrudeau foarte de aproape, mai mult de cât cu ceilalți, au ajuns de s-au așezat în Bugeac, unde au fost împământeniți în secolul trecut și unde îi aflăm și astăzi sub numele de Găgăuți (dar care nu au nici un amestec cu Găgăuzii din Dobrogea).
- 10) Kashas ... Este neamul care, așezându-se în sudul munților Caucaz, au întemeiat statul Hitiților, un neam de oameni astăzi foarte cercetat de istorici.
- 11) Cinas ... Acest neam este cel pe care Herodot îl găsește în zona „izvoarelor Istrului“, lângă orașul *Pirene*, în apropiere de țara *Celților* și pe care el îi numește „Kineți“ sau „Cineți“. Descrierea făcută de Herodot a dat multă bătaie de cap istoricilor care, până în cele din urmă au atribuit-o „neștiinței“ lui. Cinas - adică Cineții lui Herodot - sunt Kinizjii din Banat și chestiunea a fost lămurită în prima parte a acestui ciclu publicată în limba engleză sub titlul de *Da.ksa* de către „FUNDAȚIA EUROPEANĂ DRAGAN“.
- 12) Dravidas ... Este neamul care a sălășluit din cele mai vechi timpuri în zona dintre fluviile Sava și Drava.

Parte din acest neam, plecat în timpuri foarte îndepărtate în răsărit și ajuns în zona Indusului și-a păstrat acolo numele cu care plecase de acasă și cu care Kșatriyașii ce țineau de el (de acest neam) au venit înapoi.

Este de remarcat că grosul popoarelor care țineau de neamurile „excomunicate“ de preoțimea brahmană (căci de o biserică nu poate fi vorba în acele vremuri), au rămas pe loc. Aceasta din cauză că preoțimea purtase războiul numai contra uneia din castele în care neamurile erau împărțite, adică doar contra castei militare numită Kșatriya cu care ea, casta brahmană, își disputa supremația. De asemenea faptul că grosul bejenarilor era format din oameni ce aparțineau acelei caste militare, nu înseamnă că „în bejenie“ nu au fost antrenați și aparținătorii altei caste. Nu este greu de înțeles că din acele grupuri de fugari făceau parte negustori, medici, meseriași mai cu seamă, și muncitorime de rând datorită faptului că niciodată o armată nu a fost lipsită de asemenea elemente ajutătoare.

Ca o primă concluzie se poate spune că neamurile care în bejenie se scurgeau dinspre zona Indusului spre apusul în care aveau să se stabilească, unele din ele chiar definitiv, făceau parte din aceeași familie pe care, pentru o anumită perioadă, am putea-o numi Ind-Iraniană, (dar nu Indo-Iraniană, aceasta din cauză că vetrele lor din care se dezlipiseră de curând nu depășeau, în general, limita marelui fluviu).

Când s-au întâmplat toate acestea, este foarte greu de spus.

Dar, ca o anticipare a unor cercetări viitoare, vom arăta, pe baza unor repere destul de demne de încredere, că toate acele evenimente au avut loc către mijlocul celui de al treilea mileniu î.e.n. și că, până a-și fi găsit o oarecare liniște, tulburările provocate de marile deplasări de neamuri formate și conduse de niște războinici de profesie, au durat aproape două milenii.

Datele sigure de care dispunem, extrase din istoria statelor *intemeiate de către cei care cu toții țineau de același neam*, datele sigure pe care le avem din istoria Egiptului, a Greciei antice, a Fenicienilor, Sciților, dar mai cu seamă din cele ce cunoaștem astăzi din literatura cunoscută sub numele de *sanscrită*, ne vor da posibilitatea să ne orientăm într-o măsură mulțumitoare.

Cu aceste sumare pregătiri să revenim la „*Momentul Smerdis*“.

La lămurirea celor întâmplate și scoaterea adevărului din păienjenişul de legende ce s-au țesut în jurul morții (presupusei morți) a fratelui lui Cambises/Kambugea al doilea, ne vor duce o serie de observațiuni asupra celor petrecute în noaptea când complotul urzit de Otanes, a dus la instaurarea unuia *care venea din urmă*, cum se zice, adică al lui Darius al lui 'Istaspe.

Nu s-ar putea spune că acel care s-a ales cu maximum de foloase de pe urma acelui complot a picat chiar complect pe nepregătite.

Cu mulți ani mai înainte, adică în preziua luptei hotăritoare pe care Cyrus cel Mare avea să o dea contra Masageților (vezi Herodot cartea I-a § 210) el, Cyrus, în urma unui vis, îl trimite pe 'Istaspe să-l țină sub supraveghere pe fiul acestuia Darius, care se afla în guvernământul condus de tatăl său în Persia, atrăgându-i atenția lui 'Istaspe că îl bănuiește de necredință pe fiul său.

Nu s-ar putea spune în mod sigur că *doar visul* fusese cel care născuse bănuiala în mintea lui Cyrus. Cel care până atunci domnise douăzeci și nouă de ani și care prin priceperea sa și prin vitejia pe care știuse să o insufle alor săi, cucerise *o lume*, nu putea fi un om care să se lase impresionat de vise în asemenea măsură. Dar, la drept vorbind, ce este visul? El nu se înfiripă din nimic. O bănuială, o simplă impresie avută cândva, o vorbă intrată în ureche și neluată în seamă la vremea ei, și câte alte „realități“, care zac o vreme în subconștient, nu sunt toate acestea, în genere, cele care declanșază

visul?

Și cine ar putea spune că unele informații primite la vremea aceea nu l-ar fi putut face pe Cyrus să-i atragă atenția „bătrânului“ asupra celor ce ar fi putut face cel tânăr?...

Am scos în evidența acest amănunt pentru a arăta că Darius nu era un dușman de moarte al „magului“ impostor ci, *un dușman vechi al liniei domnitoare începută prin Cyrus cel Mare*. În comparație cu cei care aveau în vine și ceva sânge *medic*, el se declara coboritor din Ahmene, se socotea purtător al unei rase în vinele căreia curgea un sânge ceva mai albastru decât în cele ale lui Kambugea și Smerdis (cel adevărat).

Așa cum s-a dovedit în timpul îndelungatei sale domnii, Darius era un om foarte scotit. El știa că simpatiile poporului nu puteau fi îndepărtate față de cei din neamul lui Cyrus, cu una cu două. Și din această cauză el a făcut tot ce s-a priceput pentru a convinge lumea că regele în ființă, după moartea lui Cambises, era magul din varianta povestită de cel ce murea ca un anormal.

Acesta este, cred eu, motivul cel adevărat pentru care Darius a pus să se sape pe enorma stâncă cele ce a povestit el acolo cu privire la înlăturarea „impostorului“. Și cu toate încercările făcute, lumea tot nu l-a crezut și vreme de cinci ani aproape el a fost nevoit să lupte pentru a stinge răscoală după răscoală.

Ar fi o greșală să se creadă că spiritul de revoltă îl purtau supușii marelui imperiu creat de Cyrus, în sânge. Dovada că nu este așa stă în faptul că în cele șapte luni de domnie „impostorul“ nu a fost o singură dată supărat cu asemenea fapte.

Poziția lui Darius fiind oarecum lămurită, să analizăm puțin și pe a celui care, de fapt, a fost adevăratul organizator al complotului.

Otanes, fiul lui *Farnaspe*, spune Herodot (vezi cartea III-a § 68), era, prin naștere și prin averea sa, egal cu cei mai de frunte dintre Perși. Genealogic situația acestui om de vază nu este prea bine lămurită, așa că noi

vom lua de bună pe aceea pretinsă de Herodot, anume că Otanes era fratele Casandanei, soția lui Cyrus cel Mare și fiica lui Farnaspe, un persan din neamul Ahmenizilor, ca și Darius.

Acest Otanes, care prin poziția pe care o avea, ar fi trebuit să fie nelipsit din preajma regelui (el era și socrul lui Cambise, mai târziu și al lui Bardia/Smerdis), atât cât se poate vedea din povestirile lui Herodot și chiar ale altora, (Ctesias este la fel de tăcut în această privință), nu apare niciodată la curte.

Pe vremea lui Cambise faptul ar putea fi explicat, având în vedere toate nelegiuirile anormalului rege, care se însoară cu două dintre surorile sale, care o ucide în bătaie pe una din ele și care, în fine, se laudă că l-ar fi ucis pe fratele său mai mic decât el.

Nu la fel se poate explica lipsa lui Otanes din anturajul celui de al doilea rege, nepot și ginere în același timp, Bardia/Smerdis.

Si, totuși, un motiv foarte puternic ni se înfățișează dacă analizăm cum trebuie situația așa cum este povestită de Herodot.

Noul rege s-a arătat de un democratism exagerat, atunci când face reformele pe care le face. Reducerea dărilor, desființarea unor obligații cu caracter militar pe timp de trei ani (vezi Herodot III, § 67) și multe asemenea desființări de măsuri capabile să umple visteriile țării și ale marilor demnitari, îi puseseră pe gânduri pe aceștia din urmă. Și Otanes era unul dintre cei mai interesați în păstrarea sistemului „economic” de mai înainte. E foarte de înțeles că, atunci când marele deținător al unor averi, care îl situau printre cei mai bogați oameni din Persia, își vede amenințat bunul său cel mai de preț, averea, să treacă la represalii contra celui care îl amenință, poate nu cu o sărăcire complectă, dar cu o diminuare a situației pe care o avea. Și cum considerațiunile de *inrudire*, de *prietenie* sau chiar alte legături și mai strânse, precum frăția, sau îndatoriri chiar față de părinți, în asemenea situații, nu au putut

frâna patimile, nici Otanes nu s-a lăsat impresionat de legăturile atât de strânse dintre el și nepotul său, dintre el și ginerele său.

De aci înainte, urmărirea procesului se simplifică.

Conjurația trece la fapte. Singura piedică serioasă venea din partea poporului care era, după cum s-a și dovedit, în întregime de partea casei regale și a regelui democrat. O cale de înșelare a vigilenței populare le oferise însă Cambises, cu năstrușnica sa mărturisire făcută pe patul de moarte. Și ceea ce se putea exploata pe baza ei a fost exploatat la maximum. Cu surle și cu trâmbițe se împraștie minciuna. În noaptea complotului, Darius pune stăpânire pe cel mai important martor al dezmințirii, *Prexaspes*, îl duce în faimosul turn de unde, probabil cu cuțitul la os, el face declarația, *abia acum mincinoasă*, după ce mai înainte avusese obligația să facă un fel de elogiu al neamului lui Darius și al obârșiei acestuia. După aceasta, din nou probabil, cuțitul care stătea cu vârful amenințător între coaste se înfige, mincinosul, care de frică „își făcuse datoria”, moare și este aruncat din turn, cu capul în jos, acoperit de întunericul nopții.

Urmează momentul cel mai greu pentru conjurați, uciderea celui condamnat de ei. Conjurații pătrund în palat. Se pare că o luptă se dă între ei și Bardia/Smerdis care se apără. Dar, în momentul când acesta își dă seama că apărarea nu mai are rost, fuge și se salvează. Ar fi din nou lipsit de logică să nu admitem că regele, care se știa amenințat, nu și-ar fi luat toate măsurile în vederea salvării, în caz de nereușită a apărării în palat.

Mai departe, din nou „părerile” încep să țină locul faptelor propriu zise. Timp de cinci ani regele detronat ridică, neam după neam, contra puterii regale, susținută de o puternică armată de mercenari bine plătiți, (era doar armata recrutată de cei mai bogați oameni ai țării). Acestea, însă, cu armate înfiripate în grabă și puțin numeroase, (probabil că nici cu

prea multă pricepere conduse), sunt înfrânte pe rând, una câte una, lipsite de o minte care să le fi putut conjuga acțiunile.

Rând pe rând înfrânt în atâtea bătălii -dar nu războaie- regele detronat părăsește pământul Asiei și se refugiază în zona Dunării, într-o parte a locului stăpânită de Sciții plugarii care cutreerău cu turme Bărăganul și câmpia dunăreană, cam până la confluența Dunării cu Oltul. Spre nord limita atinsă de așezările medice se așterne peste aceea a pădurilor din care vestitul codru al Vlăsiei era o rămășiță.

Spuneam la început că gândul de a lămuri ceea ce era neclar în acest „Moment Smerdis“ s-a născut de pe urma unor asemănări curioase între numele personajului principal al acestui „moment“ și denumirile cu sonoritate neobișnuită ale unor localități de pe teritoriul țării noastre. Aceasta în primul rând. Dar un început de lămurire a prins a licări în mintea mea atunci când mi-am dat seama că între Sygini (Mezi aflați de Herodot în bazinul Istrului și Vlașca) și Teleormănenii din câmpia dunăreană ar putea exista o legătură.

Pentru ca bănuiala pe care o aveam să se poată transforma în certitudine, era necesar ca eroul principal al „momentului“ să nu fi murit. Și, după cum am arătat mai sus, există un întreg ansamblu de evenimente care, legate între ele, ne duc la concluzia că totul se înlănțuie logic pentru a demonstra că faptul s-a petrecut așa.

Dovezile care vor face ca totul să ni se înfățișeze în lumina adevărului adevărat urmează de aci înainte.

Prin reducere la absurd trebuie să arătăm că fără prezența personajului Bardia/Smerdis numele purtate de o serie de localități din lunca Dunării, de ambele părți ale ei, nu și-ar găsi nici o explicare. *Bardinu* (după uzul localnicilor Vardin) din Bulgaria și *Smârdanul* din aceeași țară, cele șase localități *Smârdan* de pe teritoriul românesc, precum și *Smârdioasa* de lângă Alexandria sau *Arsache* de pe malul Dunării, sau *Asanaga* (Asan.aga)

din interiorul județului, ori *Naipu* din apropiere, ș.a., cum s-ar putea explica, fără existența în mijlocul tuturor a personajului central care este Smerdis/Bardia, regele detronat de conjurația lui Otanes și care i-a dat câștig de cauză „celui venit din urma“, Darius al lui ' Istaspe? Apoi, de unde ar fi putut proveni curioasa îmbrăcăminte a celor din sudul județelor Teleorman și Vlașca? de unde aceea a Bulgarilor dintre Dunăre și munți până în zona colinelor, de unde a unei bune părți a populației din Serbia și mai cu seamă din Bosnia? Să fie turcească? Nu! Pentru că Teleormănenii nu purtau *jes* și nici *șalvari*. Ei purtau „poturi“ și „imurluc cu glugă“, așa cum *nu* purtau Turcii adevărați, o îmbrăcăminte pe care o aflăm, până acu 50 de ani încă, numai la „urmașii Sigynilor“ pomeniți de Herodot și care erau, după vorba lor, „coloniști ai Mezilor“, aduși de fugitul Bardia/Smerdis. Acesta găsise ocrotire la Sciții care stăpâneau pe atunci Dobrogea și o parte din Câmpia Dunării, până la limita pădurilor de nepătruns ale Vlăsiei, unde străjuiau neînțeleșii și strașnic păzitorii pământului lor strămoșesc -Hyperboreenii-.

Știind acum toate acestea o lumină perfectă se face în tot ceea ce până acum ni se arăta neguros și de neînțeles.

Acum ne putem da seama de rostul acelei „de neexplicat în alt fel“ campanii a lui Darius contra Sciților, campanie care părea începută și purtată fără rost și stupid (dacă nu chiar caraghios). Acum putem înțelege cine era acela care, vreme de cinci ani, nu i-a lăsat o singură noapte liniștită marelui Darius, răscolând și ațâțând contra lui când pe unii când pe alții, dintre cei pe care el îi scutise de orice fel de obligații față de statul persan, pe timp de trei ani (vezi Herodot III, § 67)»(vezi traducerea Ghica pag. 162, nota 4, vol. 3).

Acum putem înțelege că depozitele arheologice de la Agighiol ca și cel din nordul Dorohoiului nu sunt *tracice*, ci *medice* (cel de la Agighiol s-ar putea să provină de la

armatele lui Darius), și de ce acel de la Peretu, recent descoperit de fierul plugului, întâmplător ca toate celelalte, este deosemena *medic* și nu *tracic*, cum ca un leit-motiv s-a ajuns a se spune.

Iar ca încheiere și ca o complectare vom arăta că acum de abia vom putea înțelege de ce singurii locuitori din munții Rodopi, care au rămas liberi până în vremea lui Herodot, au fost Șatrii (Kșatriyi) despre care Herodot scrie (vezi cartea a VII-a, § 111):

„Șatrii (Kșatriyi) n-au fost supuși nici unui muritor, după câte se știe, ci continuă până în zilele mele să fie mereu singurul neam liber dintre Traci. Ei locuiesc niște munți înalți, împăduriți cu tot soiul de arbori, cu piscuri acoperite de zăpadă, și sunt foarte pricepuți în meșteșugul războiului. Aceștia sunt Tracii la care se află oracolul lui Dionysos; acest oracol se află pe cele mai înalte

vârfuri. Dintre Satrii, Bessii sunt aceia care îndeplinesc sarcinile de profeți în sanctuar, iar oracolele sunt date de o preoteasă, întocmai ca la Delfi, fără alte ceremonii mai deosebite“.

Că avem aici de a face cu niște războinici din casta Kșatriyilor nu cred că este nevoie să demonstrăm și cu alte argumente.

Nu a rămas decât să mai arătăm că așezarea Mezilor lui Bardia/Smerdis în această zonă a determinat părăsirea de către localnici a sanctuarului vedic din ansamblul de la Puranii, de lângă Alexandria și înfundarea lui în codrii de nepătruns de pe bazinul Dâmbovicului (obârșia Clăniței), unde, alături de așezarea numită Preajba (Praja.pati), se află și astăzi.

1) D.I.Ghica M.A., traducător în limba română a primelor patru cărți din „Istoriile“ lui Herodot. Traducerea este plină de note, care dovedesc o mare erudiție.

CULTUL PELASGICULUI ZEUS D O D O N A I O S originar din Carpații Daciei

de Eugen Jenică POPOVICI

În universul elladic preelin, mai precis în lumea Pelasgilor și mai târziu a Acheilor, din care a prins să se înjghebeze noțiunea de elin, deabia după epoca de aur a nemuritorilor stichuitori Homer și Hesiodos - deci cel mai devreme pe la mijlocul sec. al VIII-lea î.e.n. - suprema și omnistăpânitoarea divinitate Zeus își avea următoarele trei centre cultice, considerate ca suprasanctissime și anume:

- La DODONA, din ținutul Thesprotis al Epirului, cu preoți și ministranți cultici, obligați, prin jurământ, să nu-și spele picioarele niciodată, *faimoșii „Seloii“*, și care tâlmăceau credincioșilor voința împăratului ceresc din freamătul frunzișului unui copac, numit de unii autori antici „he drys“ = stejar, iară de alții „ho phegos“ = fag. Aici a fost locul de supremă venerație a lui Zeus Pelasgikos, adică al Pelasgilor, care au populat

deopotrivă și spațiul aegeic-elladic, întregul ținut al munților Haimos, precum și teritoriul carpato-danubian.

- Pe muntele LYKAION, de la frontiera dintre Arkadia și Messenia, din sud-estul Peloponesului, se afla cel de al II-lea centru cultic pelasgic, al cărui sanctuar „to abáton“ era considerat atât de sfânt, încât preoții lui aveau dreptul să omoare, pe loc, pe orice muritor, care, chiar din greșală și neștiință, ar fi călcat pe pajiștile lui.

- În OLYMPIA, din ținutul Elis al Peloponesului, unde pelasgicul Herakles a statomicit cultul lui Zeus Olympios, încă din timpuri imemorabile, care a dăinuit până la finea sec. al IV-lea e.n., când a fost interzis printr-un rescript al împăratului Theodosios cel Mare, (379-395 e.n.).

Proctitorul literaturii elladice, genialul

HOMER, ne arată în divina lui epopoe „ILIAS“, cântul XVI, vers. 226-240, că în desfășurarea războiului troian - stabilit de marele istoriograf Tukydidēs, (născut la 471 î.e.n.), de a fi avut loc între anii 1194-1184 î.e.n., - vijeliosul erou, principele myrmidonice Achilles implorând ajutorul lui Zeus Dodonaos, își începe rugarea sa cu următoarele cuvinte:

„Zeus tu, cel de departe, al Dodonei stăpâne pelasgic, domn al Dodonei, *iernatică țară* ...“

Cercetările și săpăturile arheologice din sec. XIX-lea au descoperit ruinele sanctuarului pelasgic din Dodona, în cătunelul Alpochori, situat într-o vâlcea la 18 km. sud-est de orașul Ianina și numai la 60 de km. de faimoasa insulă Korfu, deci într-o regiune renumită prin climatul ei mediteranian, unde extremele termice oscilează între - 1 grad și +36 grade și deci unde iarna nu există realmente, iară adjectivul de *iernatic* e cu totul inadecuat.

Dar în toponimicul DODONA și în epitetul DODONAIOS stă închisă de milenii cheia miraculoasă pentru descifrarea acestei enigme. Să ne explicăm:

Printre particularitățile dialectale ale graiului Dorienilor a fost și transformarea curentă a consoanței „gama“ în „delta“, ca în următoarele exemple: „he ge“ = pământ, în „he de“ și „he da“, „Gemeter“ = zeița pământului, în „Demeter“, „to gepedon“ = teren, loc, în „to dapedon“, sau toponimicul „Gonoessa“ în „Donoessa“, întocmai după cum în limba română „gram“ și „a grămălui“ au fost transformate în „dram“ și „drămălui“.

Trecând la denumirea DODONA și epitetul DODONAIOS, constatăm, cu justificată surprindere, că ele ne apar ca „GODONA“ și „GODONAIOS“, în speță muntele GODEANU, 2229 mtr. din continuarea sud-vestică a masivului Retezat, pentru care caracterizarea gloriosului Achilles de „*iernatică țară*“ este cât se poate de proprie, știut fiind că în Carpații românești, dela 2000 mtr. în sus,

nămeții de zăpadă durează de la finea lui octombrie până spre finea lui iunie.

Relevăm, în mod cu totul special, că toponimicul GODEANU nu derivă din goticul GOTT = Dumnezeu, ci el reprezintă contopirea următorilor doi termeni sanscriți:

Substantivul „go“, dela o formă primitivă de „gava“, = bou, dar întrebuițat și ca prefix, cu înțelesul de mare, măreț, întocmai după cum grecescul „bous“, „boos“ = bou, a dat prefixul „bu“, ca în „bu-phagos“ = mare mîncău, pe care îl întâlnim atât în limba Dacilor, ca în toponimicul „Bu-dia“ = Marea Zeiță, rămas până în zilele noastre sub forma „Vârful Budi“, sau ca în „Bu-dakios“ = Marele zeu al Dacilor, cunoscut astăzi sub numele de „Budacu“.

În limba română acest prefix îl avem atât sub forma de „bu“ cât și cea de „bo“, ca în „bu-ga“ = zimbrul, adică boul mare și ca în „bo-botează“ adică botezul mare.

„Dyaus“, sau „deva“ = zeu, dumnezeu, ca în „Dyaus Pitar“ = Dumnezeu Tatăl, sau „deva-deva“ = Zeul zeilor, (1) este cel de al doilea cuvânt sanscrit, astfel că toponimicul GODEANU ni se prezintă ca un nepieritor monument al limbii sanscrite pe meleagurile românești, (vezi Dicționarul sanscrito-dacoromân, al lui Marin Bărbulescu Dacu, pagina 93 și 211.-

Din evidențierile de mai sus putem conchide că ancestralele triburi preeline, printre care și Dorienii, au hălăduit cândva - probabil pe la începutul mileniului al II-lea î.e.n. în spațiul carpatic luând cu ei cultul aceluși Zeus Pelasgikos, adorat pe muntele Godeanu și transplantat apoi la Dodona, cu epitetul de Dodonaos.

Însăși mult cântata „Gigantomachia“, adică feroasa luptă dintre nemuritorii cerești și „Giganții pământeni“, s-a desfășurat tot în jurul muntelui Godeanu, după cum vom demonstra într-un articol următor.

1) Vezi „Noi Trăcii“, Nr. 3, noiembrie 1974, pg. 3.

LIMBĂ SI ISTORIE ROMÂNEASCĂ

de Iordache MOLDOVEANU

De astăzi către trecut urmărind motivele caracteristice și specificul artei populare românești - una din cele mai artistice și nobile din lume - exprimată prin cusături (ii, fote, marame), țesături etc., ceramică, sculptură în lemn și în piatră, firul ne conduce în neolitic.

Stilizarea geometrică, a universului și vieții, pe piatră, os sau fildeș, găsite pe aceeași arie a spațiului mioritic și anterior, cu specimene de concepție și motive identice și eleganță decorativă egală în inventivitate, leagă arta neamului românesc de ascendența epocă paleolitică pe valea Dunării și în Carpați.

De asemenea folclorul, poezia poporană cu mai mult de 300.000 versuri, jocurile și sublima muzică cu peste 75.000 propoziții melodice, de o densitate deosebită în Ardeal, ne conduce prin arhaismul său în adâncă preistorie umană, la treptele paleolitice.

Basmele poporului român care încep „A fost o dată... pe când munții se băteau cap în cap“, ori zicala „Munțe cu munte se întâlnește, dar om cu om“, sau expresia „Mănios ca un vulcan“ și toponimia de pe ambii versanți ai Carpaților, Vulcan, Vulcana, Vulcani, Vulcănești etc., deși vulcanii s-au stins din terțiar, cu unele excepții în interglacialul Riss-Wurm, sunt amintiri contemporane, orogenezii lente ori violente ale munților Carpați și fac dovada neclintită a aflării aici a neamului străbun din prepaleolitic. Numele Ardeal (ar+deal), cu munți (ar-, oro-, ὄρος) și dealuri, de ardezie, este identic cu acela al mitologicului zeu Ardalus, inventatorul fluierului: „Flueraș de fag, mult zice cu drag, Fluieraș de os, mult zice duios.“

Legătura filologică între „Ardua terrarum“, Ardeal (ara- ae, altarele munților noștri)

și Atlasul hyperboreic, Alutus, Oltul și legendele homerico-hesiodice ale întregii literaturi egeice sunt ușor de cercetat. Ardalus era fiul lui Vulcan.

Balada lui Vâlcan de 735 versuri (colecția D.Teodorescu) spune că: „Dunărea când îl simțea, apa în două își despica“...

Munții Carpați (Atlas) și vulcanii lor de odinioară, s-au înălțat din Marea Paratethys. (Valea Dunării româno-panonică; Pannonia este nume dacic).

Dar să lăsăm pe Vulcan, „tăinuît... meșterind la podoabe“ (C.XVIII Iliada), „tocman fundul fundului râului vârtelnic cu murmur de spume Istrul - Oceanos - Potamos“, la Cazane (Balada Vâlcan); să lăsăm pe Atlas hyperboreilor, înmărmurit la vederea Meduzei, Gorgona (Gorgorița, gogo-rigere „a înțepeni“), să țină pe umerii săi mai departe Polus geticus, Axis boreas, căci și astăzi, Ursele se rotesc deasupra Carpaților („hic duro torquentur cardine coelum..); să lăsăm pe Iorgovan - Hercule ce a dus „de la izvoarele umbroase ale Istrului, podoaba verde de măslin“ de la „norodul hyperboreic“ (Pindar), la întrecerile Olimpice, căci Hercule este și astăzi tot pe Valea Cernii, la Herculane și numele lui îl poartă nenumărate peșteri și este invocat în cântecele tinerelor fete mehedințene; să-l lăsăm pe Geryon Gruia, rege scit, în balade și pe Drăgan (Dardan; Dercunos; Dercennus rege al Lațului, Aen. XI 849-851), nepotul lui moș Stan (Atlas) „înălțat în Bărăgan“, toți eroii în zeci de balade și variante carpato-balcanice; să trecem peste folclorul cu „lei paralei“ de când? și să reținem că basmele cu zmei cu aripi zimțate, scorpii și zgriptori, sauriene, ce atrag atențiunea asupra unei realități a relictelor mezozoicului, viețuind încă în prepaleoliticul cel cald înainte

de prima glaciație „Donau“. Acestea au rămas în amintirile tradiționale ale strămoșilor noștri, de pe platformele de uscat, ieșite din Marea Paratethys. („Zgriptor“ este un cuvânt grăitor, compus din zgri-, a zgâria, ghiară și -ptor, lat. pto - grec. πτερο aripă, pasăre cu ghiare la aripi, șopârle zburătoare.)

Și înainte de a arăta ce spun arheologii, să amintim că antropologul Eugen Pittard din Geneva scria în lucrarea sa „Les Races et l'histoire“ 1924: „rassa Românilor începe cu paleoliticul, că în neolitic, era deja formată“.

Dobrogea (cuvântul este getic) ne oferă la Peștera, Cheia, Adam etc. succesiunea orizonturilor fără întrerupere din Neolitic până în Musterian. Stratigrafia pe verticala epocilor ori continuate în vecinătate sau pe valea aceluiași râu a fost constatată pe toată aria existenței Românilor. La Herculane-Orșova, în Timoc și în Balcani (Balc-, Blac-Vlah); la Ciumești, Berea, Călinești, Remețea Maramureș și în vestul daco-panonic, până la Valahtău (Balaton); la Mitoc, Ripiceni, Erbiceni, Glăvănești, Cucuteni și în tot estul moldavo-scitic; pe ambele versante ale cotului carpatic de pe Valea Buzăului, la Sf. Gheorghe și Brașov; la Cluj-Napoca; la Nandru pe „Mureș și pe Tîrnave“, incluzând Turdaș, cu tabletele scrierii de la Tărtăria (mai veche decât în Sumer, cu o mie de ani; determinare confirmată de C 14).

Așa dar nu numai folclorul și limba română care cunoaște numele tuturor firelor de iarbă din Carpați, spre deosebire de altele, ci și arheologia, de asemenea geologia, biogeografia -flora și fauna- și paleoantropologia corelează omul de azi din Carpați cu cel paleolitic, cum ar fi cel de la Borosteni și Baia de Fier și cu cel imediat vecin protopaleolitic al culturii de prund (pebble-, chopping - tools) bine și larg identificată pe valea Oltului la Dârjov, Danul, Dâmbovnic, Mozacul, Grăuceanu etc. de acum un milion de ani, și pe aceasta cu aceea a prepaleoliticului de pe platforma Oltului, în vârstă de cca.

3-4 milioane ani, cea mai veche din Europa, identificată prin unelte-grămăjoare de pietre culese anume și resturi fosile din schelete animale, fără conexiune anatomică, deci selectate intenționat, cum a descoperit învâțatul C.S. Niculescu- Plopșor, la Bugiulești. Acel om de pe platforma Oltului de la Bugiulești, cel încă neidentificat de pe platformele Cotmeana și Căndești, pe unde era țărmul mării Paratethys și fratele lui din jurul golfului panonic, aveau alți frați pe podișul Balcanic. Evident că rădăcinile neamului românesc sunt adânci de milioane de ani în Carpați pe Dunăre și în Balcani, (dar de unde a venit omul aci și în Europa, este o chestiune ce ne îndepărtează de subiect).

Strămoșii Românilor au fost stabiliți în ultimii șase sute de mii de ani, începând cu glaciația „Donau“, pe de o parte de o floară, (din terțiar până în prezent pădurile au fost totdeauna verzi în Carpați.v.Emil Pop, Cluj) și faună convenabile și de unele fenomene de climă și geologie.

Ghețarii din nord (Calota scandinavă) și din Nord-Vest (Calota elvețiană) unite, au măturat omul din nordul Europei de multe ori, dar nu l-au alungat din valea Dunării carpatobalcanică; când se retrăgeau, îl invitau către Vest și Nord. Spre Vest Marea Adriatică; spre Est transgresiunile mării Caspice dintre care ultima, Hvalin, s-a retras abia acum 7-8 mii de ani, deschizând drumul către India și Iran. De multe ori însă, mai înainte, dunărenii plecau către Sud în eșaloane repetate, când Marea Neagră și Mediterana lăsau o punte de uscat de trecere în Asia Mică sau comunicau liniștite printr-un canal. Presupunem că acești factori care n-au fost luați în vedere, sunt la baza preistoriei omului din Carpați, care a dat Europei și Asiei-Mici repetate civilizații de origine dunăreană.

Omul din Carpați explică literele alfabetice de la Mas d'Azil și de la Glözel, plecate în epipaleolitic din România, deoarece în peștera de la Pescari, Caraș Severin, cele 360 de semne alfabetice, ideograme și hero-

glife (numărate în 1973 de arheologul Vasile Boroneanț) dovedesc originea scrierii. Notăm că atunci când învățatul E. Piette s-a simțit obligat să retracteze scrierea de la Mas d'Azil, în jurul lui s-a dovedit mentalitatea de pe timpul lui Galilei și Giordano Bruno. Noi presupunem că, de vreme ce omul de milioane de ani de la primele sale înhăitări pentru vânătoare, scotea obligatoriu sunete convenționale și făcea gesturi și semne, de pe atunci a început să zgârie semne, adică să scrie în mod rudimentar. Omul din Carpați îi dă dovadă lui Gordon Childe, de ce în Europa de Nord apare un neolitic carpatic și tot el arată că Balții au plecat de la Dunăre cu Hercule, căruia îi spun „Percunos“ și cu doinele românești: rom. doină, lithuan. dainā; latv. daina; avest. dāenā; gāthās, dāenā; Rig-Veda, dhēnā etc.

Germanii în Nord au sosit târziu peste scriitorii „rhunelor“. Grecii (grex-gregis), vin în sud la sfârșitul bronzului, dar marile evenimente, căderea Troii, o nouă scufundare egeică și bazele civilizației europene, sunt anterioare. Ei au luat aflabetul, Iliada, Odi-seea, etc. gata formate.

La Pescari literile alfabetice sunt mai vechi decât picto-ideografia dela Tărtăria, declarată la timpul său cea mai veche scriere descoperită. În Carpați s-a cristalizat alfabetul pentru prima oară, dar pictografia continua, deoarece sacerdoții păstrau tradițiile, (la Tărtăria.). Mai târziu, la Gracianța și Caranovo, inscripțiile indică drumul către cuneiforme; dar literele caracteristice din peștera Pescari sunt oglindite în semnele sigiliilor Mohenjo- Daro, în alfabetul Devanagueri și în alfabetul pelasg din Lemnos, la Messapi și la Etrusci. Scrierea a plecat din Carpați, „Cardines mundi“ (Pliniu), centrul

geometric pentru cele patru puncte cardinale: spre Nord, când ultima glaciație Wurm IV (Vistula, stadiul Riga) a deschis calea celui mai mare fluviu european; pentru răspândirea civilizației, spre Sud, repetate migrații pelasgo-ariene, au ajuns în Sumer, unde originalul Tărtăria este la fel cu copia de la Djemdet-Nasr; dar condiții locale au condus spre cuneiforme. În Orientul apropiat carpato-danubienii s-au despărțit. Cei strași de agricultură au rămas pe lângă fluviile numite de ei Tigul și Eufrat, păstrându-și zeii și tradițiile aduse; hebreo-arii au plecat cu turmele în pășunile Arabiei și s-au semitizat, de unde, după o lungă durată au fost alungați de secetă și deșert către Nord-Vest. Li s-a întâmplat ca arienilor, conduși de brahmani în Industan, unde s-au amestecat cu dravidienii; au pățit același lucru ca Peulsi, Poulahs arieni pelasgi, ce au lăsat numele Pilisti și Iordan etc. și au pătruns în Africa de Nord. Numele Africa, Egipt, Api (Nilul), civilizația Tassili, sunt protolatine. În Egipt pictografia a înțepenit în hieroglife. Marii zei închipuiți în piatră în Carpați, au dat sfinxi, iar piramidele, cuvânt pelasg, imită munții. Tuaregii Biromii, Birumii etc. au resturi de limbă protolatină, dar ei joacă și cântă ca în Carpați și au legende ca Maxii lui Herodot (C. IV) și ca Getulii lui Horațiu și Isidor din Sevilla, fiind că sunt de fel de la Troia ori de la Dunăre. Spre apusul Europei amintim din Galia și Iberia numele triburilor cu origine carpatică: Remi, Ausci, Ruteni, Volcae, Ilergetes, Carpetani, Turdului, Turdetani, Massieni, etc.

Acestea sunt câteva exemple despre cei ce au dus protolatina, înainte cu mii de ani de extinderea imperiului roman, care de fapt va îngloba în cadrul hotarelor neamuri de aceeași origină. (va urma)

Rectificare. In nr. 12, pag. 9, în loc de 3.400.000 se va citi 3-400.000

Acest Buletin este conceput ca o tribună liberă de circulație a ideilor provenite nu numai de la specialiștii consacrați, ci de la toți cei ce se ocupă de probleme tracologice. Publicarea unui articol sau a unei lucrări nu însemnează că reprezintă implicit și punctul de vedere al Centrului de Studii Istorice.